

Erdőőri iskola. *)

Az Országos Erdészeti-Egyesület mult évi december 17-én tartott ülésében hozott határozatánál fogva megbizta az igazgató választmányt, miszerint a legalsóbb foku erdészeti személyzet kiképzése iránt a leggyakorlatibb módot szem előtt tartva, tüzetes tervet készítsen s a mennyiben annak keresztülvitelére a kormány anyagi vagy szellemi támogatása szükségesnek mutatkoznék, a kellő lépéseket megtegye.

Miután terv készítéséről van szó, e tárgyhoz még hozzá lehet szólni, sőt szükséges is, mert anyagi viszonyainkat tekintve valószínű, hogy a kormány anyagi támogatása igénybe fog vétetni; kötelességünk tehát megvitatni azt, valjon a kormánytól ezen áldozat meghozását kívánni indokolt-e vagy nem?

Mily képzettséggel birjon az erdőőr, azt leghelyesebben fejtegette ki az alelnök Wagner Károly. Az ő definícióját kell az ellennézetiüknek előbb megdönteni, mielőtt szakiskola felállítását kérelmeznők.

„Az erdőőr tudjon írni, olvasni, a négy speciessel számolni, és birjon a kellő gyakorlattal az erdészeti műveletekben. Ebben fekszik a dolog lényege. A többire, a mi még kívántatik, a hol u. i. az megkívántatik, p. o. a kincstárnál, a józan ítélet-, helyes gondolkodás- a főnnebbi ismeretekkel bíró embert nem nehéz megtanítani.

A magánbirtokosok, kisbirtokosok és községek szükségletéről kíván az egyesület gondoskodni. Nagyon szép. De tudják-e azt az egyesület tisztelt tagjai, kik ez ügyben oly lelkesedéssel

*) Hogy a minden irányban kifejezhető nyilatkozatok megtételére alkalmasadjunk: kijelentjük, hogy a fenforgó kérdésre vonatkozó vélemények haladéktalanul való közlésére készséggel nyitunk tért. A szerk.

szállottak sikra, hogy a legtöbb magán- és kisbirtokos, a legtöbb község oly silányul fizeti erdőőreit, illetőleg csőszeit, hogy még csak olyan egyéneket is alig kap, a kik írni, olvasni, nemhogy köbözni és egy vágást lánczczal fölmérni képesek lennének? Tudják-e azt Önök tisztelt szaktársaim, ugy hiszem a legtöbben tudják, hogy a legkevesebb magán- vagy kisbirtoki erdész (a községeikről, melyek tudtommal nem léteznek, a nagy gazdag községeket és városokat kivéve, nem is szólván,) alig bir azon technikai képzettséggel, mint azt Fekete Lajos barátom tanterve szerint az erdőőrökkel eléretni akarnók?

Bizony másutt kell kezdenünk, ha a célt elérni óhajtjuk. Előbb nagy- és kisbirtokosainkat, községeinket igyekezzünk meggyőzni arról, hogy erdeiknek jövedelmét szakszerű kezelés fogja csak fokozni, és hogy azt csak szakavatott erdészektől várhatják, kikre azonban csak akkor fognak szert tehetni, ha fizetésökkel nem fukarkodnak.

Igaz, hogy a fizetés nagysága a birtok nagyságával arányos, s hogy a birtokos végzett selmeczi akademikust tartani nem bir. És hát mit tegyen? Tart olyat, a milyent kap. A ki kissé ért valamit, a mennyit-annyit a dologhoz: szeret puskával járni az erdőben s tud beszélni sötét és világos vágásról sat.

Nem lenne-e jobb, ha ezekről gondoskodnánk? Ha ezen szerény állások számára nevelnénk embereket, a kik a mostoha kezek között lévő erdőket művelnék, ápolnák. A kik, ha nem tudnának is ragyogó berendezési munkálatokat készíteni, a magasabb műveltségű erdész által készítettet hűségesen végrehajtanák.

Kerülöket, csőszőket, erdővédeket nevelni? Vajjon ki mutatja meg erre a legjobb utat? Más igényeket formál e tekintetben a hegyvidéki nagyszerű magán vagy kincstári erdőgazdaság, mást a síkföld, a szegényebb kisbirtokos!

A kincstár, a nagybirtokos könnyen segíthet magán. Legügyesebb, legjóravalóbb munkásai közül válogat ki, irni olvasni tudó fiatal embereket, vagy a magát kerülőnek szánó suhanczot legügyesebb munkásához adja tanításra, s minden évben a nyári időszakban, vagy midőn arra idő leginkább telik, berendeli a fiukat az erdőmesteri hivatal székhelyére, ott el látja élelemmel, lakással, s valamelyik gyakornok vagy segéd által néhány hónapon át a kellő elméleti oktatásban részesíti. Ezt nem nehéz szervezni; remélem, meg is tették már több helyütt, vagy meg fogják próbálni. Már most az egyesület fölkéri ezen hivatalokat működéséről való értesítésre, és hogy nem fogadna-e el tanonczoikat. A magán- és kisbirtokos, kinek hasonló nincs módjában, tanítványát oda adhatja munkába, a hol legtöbbet tanulhat, s ha nem bírná élelmét megkeresni, segílyezi. Az elméleti tanítás szakára ellátja élelemmel, s a hivatal csekély tandijért, hogy a működő fiatal embernek némi anyagi jutalma legyen, bizonyára el fogja fogadni. Csekély anyagi áldozattal így jóra való embereket lehet nevelni, a kik később magok is nem egy jeles kerülőt fognak kitanítani. De áldozni kell a birtokosnak és kellőleg fizetni a jóra való kerülőt, mert annak ügyessége és hűsége vagyonának biztositéka.

Hogy a kisbirtokos a nagyobbhoz, a gazdagabbhoz, vagy a kincstárhoz küldje kerülőjét tanulni, nem valami új dolog. Eddig általános szokás Magyarországon, hogy nagy urak birtokaira küldettek a fiatal emberek gazdálkodni tanulni. Mint önkéntes gyakornokok, sőt a mi helyesebb volt rendes irnoki szolgálatba léptek be, s tanulták meg az irodai és külső szolgálatot, mit azután otthon több-kevesebb sikerrel alkalmaztak.

Oka másrészt annak, hogy a magánbirtokos nem könnyen tud szert tenni jó erdőőrre, mert valamennyi sajnálja a költséget arra, hogy annak aggott, tehetetlen napjait biztosítsa. Ez az oka azután, hogy a félig-meddig valamire való embernek

más, jobb foglalatossága akadván, ott hagyja az erdőt s megy oda, a hol jobban boldogul, s öreg napjaira is tehet félre valamit.

Ismerek magán-uradalmakat, melyek ezen elvet követik és erdőőreik semmi kívánni valót sem engednek, s ismerek ismét olyanokat, melyekről szégyen beszélni.

És ha csakugyan sikerülne azokat a csősziskolákat létrehozni, vajjon honnét kerülnének ki a tanítványok vagy ki adna azoknak alkalmazást? Ismerem a magyar urak természetét! Talán a kincstár s némelyik nagy ur fogadná föl, de kisbirtokos, községnél ugyan nem boldogulna egyik sem. A ki kételkedik szavaimban, kutassa, hol lelnek alkalmazást a földmives-iskolák- és vinczellér-képezdeből kikerülő fiuk.

Visszatérek oda, a hol kezdtem. Neveljük erdőbirtokosainkat. Valóban, ha a budapesti, kolozsvári egyetemeken jó előadásu szakemberek az erdészeti alapvonalait előadnák, nem nevelnének ugyan szakembereket, de szereznének proselytákat, barátokat az erdőnek, az erdészetnek; terjesztvén azon tanokat, melyeken a gazdaság ezen ága alapszik, az erdészeti számára egy jobb és szebb jövő alapját vetnék meg. Bizony kevésbé volna a két tanszékre fordított pénz kivetve, mintha csősz-iskolára fordíthatnák.

Már fönnebb szóllottam a magánbirtokosok erdészeiről. Ezeknek képzése valóban életkérdés. Sokat lehet, tudom, ily másodrendü szakemberek ellen fölhozni, de én nem akarok vitatkozni; Weisswasseren, Eulenbergen is ilyenek vannak. Hasonló tanintézet lehetne egyik Erdélyben, egyik például a Dunán túl, vagy egyelőre legalább egy, de messze Selmechtől, éppen ellenkező viszonyok között*), talán üdvös gyümöl-

*) Bár Selmechnek instructiv erdészeti viszonyai nincsenek, ha csak a devastált kopár hegyek nem nevezhetők azoknak, például szolgálván a meggondolatlan erdőpusztítás következményeinek tanulmányozására.

csököt teremhetne. Ez az eszme talán érdemes volna a megfontolásra. Ha az állam erre pénzt költene, valószínűleg termékenyen fektetné be pénzét! Mondom, sokat lehetne ez eszme ellen fölhozni, pl. azt is, hogy előbb a selmeczi akadémiaát kellene kellőleg instruálni, a szükséges épületekkel ellátni és sok mást tenni érdekében; de hát azt hiszem, az erdőadóból telni fog erre is arra is. Hisz a művelődési célokra kiadott pénzt az állam semmi más célra helyesebben nem fordíthatja.

Illés Nándor.

A zalamegyei fenyvesek.

Minden csak a maga helyén jó! Ezzel azt akarom kifejezni, hogy miként mindenben csak a körülmények és viszonyok helyes számbavétele után képes az ember eltalálni a célszerűt, úgy az erdőgazda is, és főleg épen ez, kinek működésének helyessége vagy helytelensége következményeiben sok évtizedre kihat, kell hogy elhatározásaiban megfontoló legyen, s a látszólagos pillanatnyi előnyök által félre ne vezettesse magát, mert téves elhatározásait az utódok nagyon is megkeserülhetik.

Ily téves elhatározás eredményének tekintem én a zalamegyei fenyvesek lételét, mely meggyőződésem okadatolása a következő rövid vázlatból — úgy hiszem — eléggé ki fog derülni.

Zalamegye a.-lendvai és letenyei járásainak erdőterülete 72.000 kat. holdra terjedvén, ezen területnek körülbelül jó $\frac{4}{10}$ -ed részét a fekete fenyő (*Pinus austriaca*) foglalja el részben elegenden, részben kevés bükk, tölgy és gyertyánfával vegyes állabokat képezvén elszórtan a tiszta tölgy- és bükk-